

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskeres Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt Danskernes Historie Online - Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskeres Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Det kgl. Opfostringshus.

Skoleaaret 1889—90.

Statens pædagogiske Studiesamling
København 1890

Efterretninger

om

det kongelige Opfostringshus

for

Skoleaaret 1. Mai 1889 til 30. April 1890

ved

Otto Jensen,
Stiftelsens Forstander.

Kjøbenhavn.
Chr. Backhausen, Kjøbmagergade 43.
1890.

Skoleefterretninger.

Den aarlige Eksamen afholdtes i Fjor den 24de, 25de og 26de April; den 29de meddeltes Udfaldet og Vidnesbyrdene for det sidste Halvaar. Herefter begyndte de 23 Konfirmander at afrejse herfra; 1 af disse dog først efter Mikaelis-Konfirmationen. 4 anbragtes paa Kontorer her i Byen; 2 paa Flaadens og Hærens Elevskole; 1 blev Tømrer her i Byen, 3 kom til Handelen her, Roskilde og Nyborg, 2 bleve Smede i Stege og Stignæs, 1 blev Bager i Roskilde, 1 Lithograf i Svendborg, 1 Snedker i Kjøbenhavn, 1 Bødker i Rudkjøbing, 3 gik med Georg Stage, 1 kom paa en Maskinfabrik i Ringsted, 1 kom til Holmens Haandværkerkorps, og 2 overgik til Mødrene. Af disse Lærlinge gik 1 fra Kontorvejen efter Prøvetidens Udløb og søger nu Optagelse paa Flaadens Elevskole; Bødkerlærlingen kom i en anden Bødkerlære, da Mesteren ved Kontraktens Underskrivning vægrede sig ved at klæde ham i Læretiden; de 2 af Lærlingene paa Georg Stage fik godt Vidnesbyrd derfra, men kunde ikke taale Søen og anbragtes, den ene paa et Kontor, den anden i en Maskinfabrik. Paa 12 Steder har der i 1889 været noget i Vejen med Lærlingene. 2 af Drengene opførte sig daarligt og kom herhjem; den ene anbragtes i Tapetsererlære og skikker sig godt; den anden anbragtes i

Bagerlære, men skejede atter ud og gik til Søs; jeg har siden intet hørt til ham. 2 Principaler døde og Lærlingene fik nye Pladser; 1 maatte paa Grund af Gigtfeber forlade Flaadens Elevskole og anbragtes som Intendanturelev; en havde det ikke godt i Læren og anbragtes i Bogtrykkerlære; 1, som var i Bødkerlære, var doven og kom med et af Thingvallaselskabets Skibe; 1 løb af Lære, men fulgte efter 2 Dages Forløb godvillig med mig tilbage i sin Plads; han havde nogen Grund til Klage; 1 Glarmesterlærling fik Phtisis, og da det viste sig, at han er inkurabel, overgik han til sin Forsørgelseskommune; 1 var opsætsig mod sin Mester, der dog ikke optraadte korrekt, han fik en anden Malerlære; 1 Handelslærling havde der stadig været noget i Vejen med i Læretiden, hvoraf der kun var $1\frac{1}{4}$ Aar tilbage; jeg maatte mægle den ene Gang efter den anden, og tilsidst blev Lærlingeforholdet hævet. Da han var paa Vejen herhjem for at faa et Sæt Klæder, løb han fra Budet, og har ikke siden været til at opspore, selv ved Politiets Hjælp; han er rimeligvis løbet med en Beridertrup, hvortil hans Hu havde staaet fra Barndommen. Det i forrige Aars Program omtalte uheldige Lærlingeforhold lykkedes det at ordne i Mindelighed. Inspektionsrejse foretages til Provinserne for at tilse Lærlingene; sidste Aar til Fyen og Langeland; er der noget Sted særlig Anledning, foretages altid Rejse. Opfostringshuset søger paa de forskjellige Steder at formaa ansete Mænd, som oftest Præster eller Lærere, til at overtage Hvervet som Tilsynsværge, hos hvem Lærlingene kunne søge Raad og Trøst, og som kunne træde mæglende op i paakommende Tilfælde. Vi maa med Tak mindes de gode Tjenester, disse Mænd med Redebonhed og Dygtighed have ydet Stiftelsen. De 4 Drengene fra 1888, som forberedte sig til Præliminæreksamen, bestode den alle i 1889, den ene af disse har

faaet Plads paa et Apothek, en paa et Kontor, en i en Papirhandel, og den fjerde vil nu prøve paa, om han kan naa at faa Skolelærereksamen.

Det bliver Aar for Aar vanskeligere for os at faa vore Elever anbragte saaledes, at Mesteren optager dem i sit Hus. Det er et meget beklageligt Fænomen; Lærlingen kommer til at staa mere fremmed for sin Mester, det gamle patriarkalske Forhold forsvinder, og Kløften mellem Arbejdsgiver og Arbejder uddybes. Det har her vist sig, at de ny Lærekontrakter, affattede efter Lov af 30/3 89, gjøre Mestrene endnu mindre tilbøjelige til at antage Lærlinge paa de gamle Betingelser, medens flere og flere give Ugeløn. Dette er i høj Grad uheldigt; den ganske unge Lærling faar derved en altfor tidlig udviklet Selvstændighedsfølelse, medens han paa den anden Side ved at modtage den lille Ugeløn, i Reglen i det første Aar 2 Kroner, føler sig skuffet og forurettet og saaledes fra Begyndelsen bliver indrullet blandt de utilfredse. For Folk i smaa Kaar bliver det vanskeligere og vanskeligere at faa deres Sønner oplærte i Haandværk — sørgeligt vilde det være, om Haandværket blev opslugt af Storindustrien, og Haandværkerne bleve Fabriksarbejdere. For Lærlingen kan det let ske, at hans lille Løn bliver spist op af den øvrige Familie, og at han selv kommer til at mangle det nødvendige; men møder man slet ernæret og slet klædt til sit Arbejde, taber Lysten og Energiien sig snart. For Opfostringshuset har dette Forhold stor Betydning; færre og færre blive anbragte ved Haandværk, medens flere og flere søge til Hærens og Flaadens Elevskoler, igjennem hvilke de kunne naa faste Stillingen, og hvor Uddannelsen intet koster. Skulde Opfostringshuset blot i det første Læreaar støtte sine Elever, gjennemsnitlig 25 aarlig, med 100 Kroner hver, vilde det medføre en Udgift af 2500 Kroner, og hvor

skulle disse Penge tages fra? der er jo en Udvej, at indskrænke Elevtallet — men naar man sidder med den store Bunke Ansøgninger for sig — i Aar 110 — bliver man snarere fristet til at udvide end indskrænke Antallet. Dertil kommer, at Opfostringshuset, som tilbyder sine Elever en viderøgaaende Undervisning end Folkeskolen, maa anvende meget paa Undervisningsgjenstande og Bøger, og dette Krav maa først fyldestgjøres. Her i Kjøbenhavn giver saa godt som ingen Mester sine Lærlinge Kost, Logis og Klæder, hvorfor det er meget vanskeligt at faa vore Elever anbragte herinde, med mindre de kunne finde Plads i Lærlingehjemmet; thi skulle Eleverne anbringes i deres Hjem eller hos Slægtninge, ville disse ogsaa gjerne have et Ord at sige i Lærlingeforholdet, hvorved der let kan opstaa ubehagelige Rivninger.

Men hvorom alting er, skal Opfostringshuset kunne blive i Stand til kraftig at støtte de udgaaede Elever i Læretiden, maa Indtægterne forøges, og dette maatte da ske ved at legere Stiftelsen betydelige Midler. Mærkeligt er det, at man herhjemme ikke synes ret at have faaet Øje for, at en af de vigtigste og smukkeste Op-gaver for Filantropien er at hjælpe de smaa og støtte Institutioner, der antog sig dem. Vel oprettes der Børnehjem rundt om i Landet, men mange af disse lide under Trykket af pekuniære Vanskeligheder, der hæmme Virksomheden. Nu da der er rejst en kraftig Agitation for Børnehjemssagen, turde Virksomheden organiseres; der kan ikke være Tvivl om, at færre større, velfunderede Anstalter ville være bedre i Stand til at trække Midler til sig end mange smaa, der idelig kræve Tilskud, og hvis Bestaaen er alt andet end sikret. Men ogsaa hertil hører Resignation; den enkelte maa finde sig i at spille en mindre fremtrædende Rolle, og give Afkald paa den i vor Tid saa meget yndede Virksom-

hed „at sidde i en Bestyrelse“. Ønskeligt vilde det være, om de forskellige Anskuelser: Plejehjem, smaa Anstalter, store Anstalter, Kottagesystemet kunde mødes i dette: Hovedsagen er at hjælpe de smaa, en hvilken-somhelst af de 4 Veje fører til Maalet; selv om man kan føle sig mere tiltalt af den ene eller den anden, saa er det bedre at resignere, naar kun Hjælpen ydes. Forskjellen er heller ikke saa stor mellem de 4 Meninger, at nogen af den Grund behøver at holde sig tilbage; saa maatte man enten være en skrækkeltg Principrytter eller en topmaalt Idealist. I Udlandet arbejder den Mening sig ganske afgjort frem: Større Anstalter med Eleverne i forskellige Afdelinger, nær mest efter Klasser.

Velgjørere, der ville støtte uheldige stillede Børn, kunne her indlægge Drengene mod en aarlig Betaling af 350 Kr; ikke faa have i Aarenes Løb benyttet denne Lejlighed til at gjøre Vel paa.

11 af Pladserne herinde bènævnes Legatpladser. De 4 „Spannjerske“ Nr. 2. 3. 7 og 9 ere oprettede i Flg. Res. 18/9 79 og ere til 1ste Maj 1891 bortgivne til Valdemar Nielsen, Viggo Jensen, Anton Sørensen og Frants G. Kristensen af 2den Kl. I Flg. Res. 28/5 80 er der oprettet 2 Legatpladser til Minde om Kancelliraad Ole Thorup, og i Flg. Res. 21/4 88 atter 2 i Anledning af, at Opfostringshuset fra det Thorupske Legat aarlig modtager 800 Kroner. Disse 4 „Thorupske“ Pladser Nr. 8, 26, 84 og 93 ere til 1ste Maj 1892 bortgivne til Adolf Nielsen, Emil Nielsen, Viktor Holtz og V. Qvistgaard af 3die Kl. De 4 „Nissenske“ Pladser 41, 44, 48 og 52, oprettede i Flg. Res. 2/1 83, ere til 1ste Maj 1890 bortgivne til Karl Recke, Julius Nielsen, Arthur Schyth og Ernst Kristiansen af 1ste Kls. „Sass's“ Legatplads, oprettet i Flg. Res. 7/12 83, er til 1ste Maj 1891 bortgivet til Alex. Brauner af 2den Kls. Elevantallet var 1/1 89: 96, 23 udgik, 27 indkom,

31/12 var her 100. Om de ledige Pladser indkom 68 Ansøgninger, deraf 55 fra Kjøbenhavn, 10 fra det øvrige Sjælland, 3 fra Jylland. Af Eleverne ere 14 forældre-, 39 fader- og 6 moderløse; 41 have begge Forældre levende. Af Eleverne ere 80 fra Kjøbenhavn, 16 fra det øvrige Sjælland, 3 fra Jylland og 1 fra Lolland.

Siden Opfostringshuset begyndte sin Virksomhed 1/10 1755 har her været optaget 3992 Dreng, 3892 ere udgaaede.

Bestemmelser for Optagelsen i det Kgl. Opfostringshus. Drengen maa den 1ste Maj det Aar, han ønskes optaget, ikke være under 10 og over 11 Aar gammel; han maa være uden Legemsfejl og ikke lide af nogen Sygdom eller Svagelighed.

Førend Optagelsen blive alle de ansøgende Dreng prøvede; i Reglen afholdes Prøven sidst i Marts, og hvad Skolekundskaber angaar, stilles følgende Fordringer:

I Religion: Af Bibelhistorien skal Drengen kunne fortælle Historierne i Balslevs Bibelhistorie fra Moses til Rigets Deling, fra Jesu Lignelser til Jesu Opstandelse; af Luthers lille Katekismus fordres Budene og Trosartiklerne med Forklaringerne.

I Dansk: Drengen maa kunne læse tydelig og sikkert dansk og latinsk Tryk, kunne gjengive Indholdet af det oplæste Stykke, kunne udenad stave enkelte Ord og korte Sætninger, kjende Hovedord, Tillægsord og Udsagnsord, kunne finde Grundord og Omsagn i en let Sætning og kunne skrive et let Stykke Diktat uden grove Fejl.

I Regning: Drengen maa med Færdighed paa Tavle kunne regne de 4 Regningsarter i ubenævnte Tal (Division med 2cifret Divisor), kjende Resolution og Reduktion og have Øvelse i Hovedregning.

I Skrivning fordres en taalelig god Sammenskrift med latinske Bogstaver.

Med Ansøgningen skulle følge:

1. Drengens Døbe- og Koppeattest.
2. Attest fra en avtoriseret Læge for, at Drengen er fuldkommen frisk og sund.
3. Vidnesbyrd for god Opførsel, Flid og gode Evner fra hans Lærer eller, hvis han gaar i en af Kjøbenhavns offentlige Skoler, da fra dennes Inspektør, som tillige maa udtale sig om, hvorvidt Barnet antages baade at kunne tilfredsstille ovennævnte Fordringer og at kunne følge med ved den videre-gaaende Undervisning, Opfostringshuset tilbyder.

Vi have i Aar én Gang om Maaneden holdt og ville fremdeles holde en lille Gudstjeneste med Bøn, Salmesang og Tale affattet efter Børnenes Fatteevne. Til at overvære disse Gudstjenester indbyde vi venligst Børnenes Forældre og Værger, for at de kunne erfare, hvorledes vi stille os til Børnene i det højeste Anliggende: deres Salighedssag. Vi kunne ikke noksom i det hele opfordre Børnenes Nærmeste til at støtte os i enhver Sag, der angaar Børnenes Vel, og lægge dem paa Hjærte, at fordi Børnene ere betroede os og overgaaede til Opfostringshusets Forsorg og Værgemaal, paahviler der dog lige fuldt deres Nærmeste Ansvar: thi vi sende hver Uge Børnene til deres Hjem. Der ville de kunne modtage levende og kraftige Paavirkninger til alt godt; Fader og Moder blive dog altid de bedste for de smaa. Vi opfordre dem indtrængende til at komme til os, naar de have noget paa Sinde; ethvert Vink til rigtig Forstaaelse af Børnene vil blive modtaget med Tak og samvittighedsfuldt blive benyttet. Det er vort Ønske at staa i et hjærteligt Forhold til Børnenes Hjem; en god Forstaaelse og gjensidig Tillid mellem os og Hjemmene vil bidrage saare meget til, at Børnene her finde et nyt Hjem uden derfor at glemme det gamle. Vi ville altid stræbe at styrke, ikke at løsne det Baand, som binder Børnene til deres egentlige Hjem. Men vi maa ogsaa opfordre Forældre og Værger til nøje at vaage over de smaa i den Tid, de tilbringe i Hjemmet.

I Almindelighed faa Børnene i Ugens Løb ikke Lov til at aflægge Besøg i deres Hjem, uden paa deres Fødselsdag, og vi anse det ogsaa for overflødigt, at Slægt og Venner i Ugens Løb besøge Eleverne, der dog skulle vænne sig til at betragte Opfostringshuset som et nyt Hjem.

Skolehøjtider, Præmier og Legater.

Tre Højtidsdage fejres ved Festmaaltid: Kongens Fødselsdag, Stiftelsesdagen og den Dag Julefesten holdes, Søn- og Helligdage gives Extraforplejning til de hjemmenværende. Ved Fastelavnstid have Eleverne Bal, i Juleferien Juletræ; paa Stiftelsesdagen, den 29de Juni, holdes Skolehøjtid og Præmieuddeling og en af de nærmeste Dage foretages den store Skovtur; mindre Skovture foretages til Fods i Sommerens Løb.

Besøg er aflagt i ethnografisk, naturhistorisk Museum samt paa Maleriudstillingen. Præmierne bestaa dels i Penge, dels i Bøger og udredes af de til Undervisningens Fremme, Elevernes Opmuntring“ stiftede Legater, som eje 7700 Kroner. 4 af disse Legater ere stiftede af ældre Elever: det Borupske, det Mortensenske, 29de Juniforeningens og Opfostringshusforeningens (Elvius's Mindelegat). I Aarets Løb har Stiftelsen endvidere modtaget kjærkomne Gaver fra: Udvalget til Folkeoplysningens Fremme ved dettes Formand Dr. Steenstrup, Hr. Grosserer Grøn, Hr. Handskefabrikant Larsen og Opfostringshusforeningen. Vi bringe vor bedste Tak baade for Gaverne og for den Velvillie for Stiftelsen, hvorom de vidne. Stiftelsens Bogsamling tæller nu 1388 Bind og benyttes stærkt.

Sidste Sommerferie vare alle vore Elever paa Landet, deraf 16, førte af en Lærer, indlejede paa Böjsens Minde ved Sorø, hvor de befandt sig saare vel.

Lærerpersonalet.

Ved Stiftelsen virke 3 faste, inspektionshavende Lærere og Forstanderen, 1 Faglærer, 1 Skrædermester, 1 Gymnastiklærer og en Oldfrue, der tillige er Økonoma.

1. Konstruktør F. Alstrup, Dbm. R., ansat $\frac{7}{8}$
45. Tegning 1—4, Sløjd, ialt . . . . . 17 T.
2. Kand. phil. V. Fritz, inspektionshavende
Lærer ansat $\frac{1}{4}$ 56. Dansk 2—4,
Geografi 1—3, ialt . . . . . 26 T.
3. Skrædermester O. Kristensen, ansat $\frac{1}{8}$ 66.
Haandgjerning 2—4 . . . . . 4 T.
4. Forstanderen, Kand. theol. Otto Jensen,
ansat $\frac{9}{5}$ 74, ved Kommuneskolerne $\frac{1}{11}$ 64.
Religion 1—4, Historie 1—4, Dansk 1, ialt 26 T.
5. Kand. phil. Seminarist H. Rolsted, inspektionshavende Lærer, ansat $\frac{1}{8}$ 83. (ved Kommuneskolerne $\frac{1}{1}$ 82). Regning og Tysk 1—4, Matematik 1—3 og Naturlære 1—2, ialt . . . . . 36 T.
6. Seminarist J. Andersen, inspektionshavende Lærer, ansat $\frac{1}{8}$ 89. Skrivning, Naturhistorie og Sang 1—4, Geografi 4, ialt . . . . . 27 T.
7. Overgymnastiklærer i Marinen Thorstensen, ansat $\frac{1}{6}$ 85. Gymnastik og Dans, ialt . . . . . 8 T.
Oldfrue og Økonoma er Frk. M. C. Friis, ansat $\frac{1}{6}$ 76.

Den $\frac{1}{8}$ forlod Hr. M. Mathiesen os for at faa fuldt Timetal ved Kommuneskolerne. Han arbejdede med Flid og Dygtighed her i 6 Aar og vandt i denne Tid alles Hengivenhed og Agtelse.

Undervisningen omfatter følgende Fag: Religion, Dansk, Historie, Geografi, Tysk, Naturlære, Naturhistorie, Geometri, Arithmetik, Regning, Skrivning, Tegning, Sang, Haandgjerning og Gymnastik med Dans. De ugentlige Undervisningstimer ere fordelte saaledes paa hvert Fag:

	1. Kl.	2. Kl.	3. Kl.	4. Kl.
Religion	2	2	3	3
Dansk	6	6	6	8
Historie	2	2	3	3
Geografi	2	2	2	2
Tysk	2	2	2	2
Naturlære	2	2	”	”
Naturhistorie	2	2	2	2
Geometri	2	2	”	”
Arithmetik	2	2	2	”
Regning	3	3	4	4
Skrivning	3	2	4	4
Tegning	3	3	3	3
Sang	2		2	
Haandgjerning og Sløjd .	1	3	3	3
Gymnastik og Dans . . .	4		4	
Ialt	38	39	40	40

I Fagfordelingen er der i Aarets Løb sket følgende Forandringer: Hr. Fritz blev $\frac{1}{8}$ fritaget for Tysk, som overtoges af Hr. Rolsted; denne afgav Naturhistorien til Hr. Andersen. Tysk optoges i 4de Klasse og har nu 2 Timer i alle Klasser. Dansk forøgedes med 1 Time i 2den og 3die Klasse, mens Timetallet i 4de Kl. blev 8 i Stedet for 10. Skrivning fik 1 Time mere i 1ste Kl.

Det kongelige Opfostringshus's

Aktivbeholdning den 1. Januar 1889:

Stiftelsen selv: Ejendommen 180,000 Kr.		
Obligationer 348,100 -	528,100	00
Særskilte Legater, knyttede til Stiftelsen	7,700	00
Indtægt.		
Kontant Beholdning fra 1888 . . .		2,071 59
Renter af den samlede Formue . .	16,268	50
Konverteret fra 4 til $3\frac{1}{2}$ % Oblig. af jydsk Land. Kreditf.: 5,900 Kr. til- hørende de til Stiftelsen knyttede Legater: Konverteringspræmie . .	236	00
Klasselotteriegift	12,000	00
Godtgjørelse for bortfaldne Kollektpenge samt for Ophævelsen af Tavleom- bæringen i Kirkerne.	2,900	00
Tilskud fra de Spanjerske Legater . .	2,000	00
— - J. A. Eibeschützs Reserve- legat	500	00
— - Nissens Stiftelse.	2,000	00
— - Magistratens Blegdams- skoles Legat	200	00
— - Gross. Wilhelm Sass's Legat	400	00
— - Etatsr A. N. Hansens Legat	150	00
— - Kancelliraad O. Thorups Legat	800	00
Fra H. J. Lindahls Legat til Opfo- stringshuset, den der værende kon- tante Beholdning	100	00
Konsumtionsgodtgjørelse	174	22
Indbetalt af Private for Drenges Op- tagelse og Underhold i Stiftelsen	1,575	00
Indbetalt af ny optagne Elever, som Bidrag til deres Ekvipering	240	00
		39,543 72
Erlagt Afdrag, stort 40,000 Kr., paa $4\frac{1}{2}$ % Panteobligation		40,000 00
Solgt 1,800 Kr. 4 % Obligationer til- de til Stiftelsen knyttede Legater		1,841 77
		83,457 08

Regnskab for Aaret 1889.

Udgift.

Udbetalt Forstanderen til Bestridelse af Udgifter ved Stiftelsen 38,414 20

Udgiften fordeler sig saaledes:

	Budget:	Regnskab:
Lønninger	13,365	13,269 25
Forplejningsudgifter	10,410	10,695 15
Beklædningsudgifter	4,220	4,880 45
Skolesager	600	726 29
Konfirmationsudgifter	1,475	1,399 18
Medicinaludgifter	150	113 65
Brændselsudgifter	1,710	1.901 80
Belysningsudgifter	815	877 22
Kontor- Repræsentations- og andre Udgifter for Forstanderen	150	151 21
Bygningsudgifter	700	1,087 45
Inventarieudgifter	700	1,217 15
Rengjøringsudgifter	320	302 66
Vask	305	278 86
Skatter	650	696 11
Assurancepræmie	210	165 20
Blandede Udgifter	515	652 57
	<u>36,295</u>	<u>38,414 20</u>

Udbetalt Renter af særskilte Legater, knyttede til Stiftelsen	308 00
Udlaant 28,000 Kr. til 4 $\frac{0}{100}$ mod 1. Prioritets Panteret i indenbys Ejendom	28,000 00
Indkjøbt 12,000 Kr. 4 $\frac{0}{100}$ Oblig. vest-sønderj. Kreditf	12,220 00
Indkjøbt 2,100 Kr. 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ Obligationer til de til Stiftelsen knyttede Legater	2,020 85
Kontant Beholdnidg ultimo 1889	2,494 03

83,457 08

Aktivbeholdning ultimo 1889: Stiftelsen selv 528,100 Kr.
Særskilte Legater 8,000 Kr.

De 528,100 Kr. bestaa af:

Ejendommen ved Kalkbrænderivej	180,000 —
Panteobligationer 4 $\frac{0}{100}$ p. a.	43,000 Kr.
do. á 4 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$ p. a.	273,500 —
Oblig: af vest-sønderj. Kreditf. konv. 4 $\frac{0}{100}$	22,400 —
— jydsk Land-Kreditf 4 $\frac{0}{100}$	3,000 —
— Østifternes Kreditf. 3 $\frac{1}{2}$ $\frac{0}{100}$	6,200 —
	<u>348,100 —</u>
	528,100 Kr.

Æt af Folkeskolens største Fortrin er, at den ikke arbejder med en Eksamen som Maal, men kan indrette sig efter sine Elevers Tarv og sætte Maalet som dette byder. Det maa derfor betragtes som en Ulykke for Folkeskolen, om den paa nogen Maade vilde stile efter at naa Eksamensfordringer og blive en Dimissionsanstalt til Forberedelseseksamen. En ganske anden Sag er det, om Folkeskolens Maal, med tilbørligt Hensyn til Eleverne, hvilket altid maa blive Hovedsagen, kunde højnes saaledes, at dens afsluttende Prøve kunde aabne Eleverne Adgang til saadanne Stillinger, hvor nu Modenhedsbevis kræves ved Antagelsen. Da den almindelige Epidemi, som hedder „Lysten til at tage Forberedelseseksamen,“ ogsaa bredte sig herud, og det blev vanskeligere at stemme mod Strømmen, optog vi Spørgsmaalet til Overvejelse, og vi ere komne til det Resultat, at vi ikke ville ofre vore Dreng paa denne Molochs Altar og vor prøvede, støtte Undervisningsplan for de uvisse Eksamensfordringer. Vi have derfor ændret vor Undervisningsplan saaledes, at den fjerner sig mere fra Forberedelseseksamens Fordringer end hidtil, men vi tro, at den har vundet i Kvalitet og vil blive til større Gavn. Navnlig ere Fordringerne i Historie, Geografi og Mathematik blevne betydelig forringede og Undervisningsmetoden forandret; en almindelig begavet Dreng vil med jævn Flid kunne magte Stoffet. For Fremtiden vil det jo ogsaa kunne træffe, at en eller anden ualmindelig begavet Dreng kan blive ført videre, men dette maa altid blive sjældne Undtagelser; den studerende Vej er nu saa søgt, at der maa være aldeles fortrinlige Evner, naar man skal tage det Ansvar paa sig at føre en Dreng ind paa denne lange og besværlige Vej, som i Reglen ikke fører til et saadant Resultat, at det er værd at ofre meget for dets Opnaaelse.

I det forløbne Skoleaar ere følgende Pensa gennemgaaede:

Religion.

1ste Klasse: Af Katekismen er lært 2den, 3die, 4de og 5te Part. Det ny Testaments Bibelhistorie efter Anger. Saadanne Stykker af det N. T., som der henvises til i Angers Bibelhistorie, ere i Reglen lærte. De i de foregaaende Klasser lærte 30 Salmer ere repeterede og 4 ny lærte. Bibellæsning: Apostlenes Gjerninger.

2den Klasse: 1ste, 4de og 5te Part af Katekismen ere gennemgaaede. Det gamle Testaments Bibelhistorie er lært efter Anger med flittig Benyttelse af Bibelen. De i de foregaaende Klasser læste 24 Salmer ere repeterede, 10 ny lærte. Palæstinas Geografi er gennemgaaet.

3die Klasse: 2den og tredie Part af Katekismen ere gennemgaaede. Af det gamle Testaments Bibelhistorie er lært fra Rigets Deling ud og hele det ny Testaments. De i 4de Klasse lærte 12 Salmer ere repeterede, 12 ny ere lærte.

4de Klasse: Af Katekismen er gennemgaaet 1ste Part og af Bibelhistorien det gamle Testamente, 12 Salmer. Ordret udenad læres i Katekismen kun Skriftordene og Luthers Forklaringer.

Hovedvægten ved Religionsundervisningen lægges paa at fremstille de kristelige Sandheder saa levende og let fatteligt som muligt. Al abstrakt Dogmatiseren undgaaes, idet der ved Indskjærpelsen af Kristendommens Børnelærdomme gaas ud fra Fortællinger i Biblen, Herrens Lignelser eller enkelte fyndige Bibelsprog og Salmevers. Prøven i Religion afholdes før den øvrige Eksamen i Overværelse af særlig indbudne Censorer. 1ste Klasse Elever katekiseres ved den sidste Guds-

tjeneste her før deres Konfirmation i Overværelse af hele Forsamlingen af Tilhørere.

Dansk.

1ste Klasse: Til Oplæsning og Gjenfortælling benyttes Flors Haandbog. Da det ved Undervisningen i Dansk er følt som et Savn, at Eleverne som oftest faa Brudstykker at læse, og vi kun i faa Tilfælde kunne give dem den Bog i Hænde, hvoraf Brudstykket er taget, blev der besluttet at danne en Læsebog bestaaende af en Del af Folkelæsnings Skrifter. Ved velvillig Imødekommen fra Udvalgets Side blev det muligt at anskaffe en Samling af 19 forskellige Skrifter i 24 Exemplarer. Herved er bragt en heldig baade nyttig og interessant Afvexling ind i Undervisningen. Af samme Grund benyttes Borchsenius og Winkel-Horns: Hovedværker i den danske Literatur. For Læreren er det selvfølgelig ogsaa et stort Gode ikke at være nødt til Aar ud og Aar ind at bevæge sig inden de samme Grænser. Eleverne have lært et kort Omrids af den danske Grammatik og ere flittig øvede i Analyse. 37 Stile ere skrevne og rettede. Opgaverne have været hentede fra de gennemgaaede Pensa i Historie, Geografi, Naturhistorie og Naturlære; nogle Beskrivelser og Breve ere skrevne. Nogle af vore fremragende Digteres Levned er læst efter Flors Haandbog, ligesom der i Aarets Løb baade i og uden for Skoletiden er blevet oplæst Stykker af gode Forfattere.

2den Klasse: Til Oplæsning og Gjenfortælling er benyttet Joakim Larsens Læsebog. Ved Analyse er det vigtigste af den danske Grammatik indøvet, 40 Stile ere skrevne, Opgaverne have været Gjenfortællinger, Breve med opgivet Indhold og Omsætning af Vers paa Prosa.

3die Klasse: til Oplæsning og Gjenfortælling er benyttet Wulffs Læsebog III. Alle Ordklasserne og de vigtigste Forbindelser af Hoved- og Bisætninger ere indøvede ved Analyse. 57 Stile, Diktat og Gjenfortællinger, ere skrevne og rettede. Nogle Digte ere lærte udenad.

4de Klasse: Matzen II og III benyttes til Oplæsning og Gjenfortælling. Eleverne have lært de vigtigste Ordklasser og ere blevne øvede i at opløse den simple Sætning med Hensyn til Grundord, Omsagn, Gjenstand og Hensyngjenstand. 80 Diktatstile og nogle Gjenfortællinger ere skrevne, og nogle Digte ere lærte udenad.

I 1ste og 2den Klasse maa Eleverne skrive deres Stile i ulinierede Bøger.

Historie:

Her benyttes Brickas mindre Verdens- og Nordens Historie.

1. Klasse: Den nyere Tids Historie.
2. Klasse: Den nyere Tids Historie til 1730.
3. Klasse: Middelalderens Historie.
4. Klasse: Oltidens Historie (Nordens).

I 4de Klasse benyttes Blochs mindre Verdenshistorie til Læsning; hele Oldtidens Historie gennemgaaes, men kun enkelte epokegjørende Begivenheder læres.

Geografi.

Lærebog bruges ikke. Undervisningen er mundtlig med Trydes geografiske Schema som Grundlag i 4de Klasse. Det vigtigste af den matematiske Geografi og almindelige meteorologiske Fænomener forklares for Eleverne, ligeledes Fædrelandets Inddeling i Øvrigheds-kredse, Kommuner, Sogne, o. s. v.

1ste Klasse: Hele Geografien.

2den Klasse: Europa og Asien.

3die Klasse: Europa til Sydeuropa.

4de Klasse: Her begynder Undervisningen med at orientere Børnene i den nærmeste Omegn af Opfostringshuset, dernæst i hele Kjøbenhavn, og der foretages Spadsereture med dem for praktisk at indøve Verdenshjørnerne og Stedsandsen. Landkortets forskellige Signaturer forklares, og Eleverne øves i at tegne Omrids af Lande. Almindelig Oversigt over Danmark og hele Jordkløden.

Tysk.

1ste Klasse: Kapers Læsebog II Side 1—66.

2den Klasse: Samme Bog I Side 24—82.

3die Klasse: Samme Bog I Stk. 1—31.

4de Klasse: Listovs Elementarbog Stk. 1—23.

Naturlære.

1ste Klasse: Efter Deichmann-Brandts Lærebog er gjennemgaaet Varme, Magnetisme og Elektricitet.

2den Klasse: Efter samme Lærebog er gjennemgaaet Tyngdens almindelige Virkninger (Faldet) samt Virkninger paa faste, flydende og luftformige Legemer.

Naturhistorie,

1ste Klasse: Hele Plante- og Dyreriget efter Feddersens og Strøms Lærebøger.

2den Klasse: Efter Strøms Plantelære: Den almindelige Del samt de frikronbladede og helkronede.

Af Zoologien er repeteret Krybdyr, Fiske, Padder, Leddyr og Bløddyr.

3die Klasse: Hele Dyreriget efter Føddersen.

4de Klasse: Pattedyr og Fugle.

Geometri.

1ste Klasse: Uden Benyttelse af Lærebog er gennemgaaet: Lighedannedhed, Fladers og Legemers Beregning efter den Fremgangsmaade, som benyttes i Pichel: Die Geometri der Volksschule.

2den Klasse: Paa samme Maade som i 1ste Klasse er gennemgaaet en Indledning til Geometrien og adskillige Sætninger om Linier, Vinkler, Trekkanter og Firkanter.

Arithmetik.

1ste Klasse: Ligninger med en og flere ubekjendte Proportioner, største fælles Maal, mindste fælles Multiplum og Decimalbrøk.

2den Klasse: De 4 Regningsarter samt Potens.

3die Klasse: Addition og Subtraktion samt positive og negative Størrelser.

I alle Klasser er benyttet Julius Petersens Arithmetik I.

Regning.

1ste Klasse: Joakim Larsen III § 26 — ud. Nehm IV. Repetitionsopgaver I og II. En Del Flade og Legemsberegninger efter Nehm IV.

2den Klasse: Decimalbrøk, almindelig Brøk og Re-

guladetri, dels efter Nehm III, dels efter Joakim Larsen III § 24—26.

3die Klasse: Indklædte Opgaver med hele benævnte Tal efter Joakim Larsen II §§ 17—19, Lettere Brøkrekning, Decimalbrøk og Metermaal efter Joakim Larsen III, 1ste Afsnit.

4de Klasse: De 4 Regningsarter med mindre benævnte Tal og ganske smaa Brøker. Resolution og Reduktion, Addition og Subtraktion med større benævnte Tal. Joakim Larsen II, 1ste Afsnit og §§ 12—14.

Skrivning.

1ste Klasse: Eleverne øves enkelte Timer i Skjøn-skrivning efter Forskrift og stort Latin, men i Reglen skrives efter Bog og uden Streger. Øvelser i Hurtig-skrivning efter Diktat.

2den Klasse: Af de to ugentlige Skrivetimer anvendes den ene til Skjøn-skrivning, den anden til Øvelser i Hurtig-skrivning og Afskrivning efter Bog.

3die Klasse: Skjøn-skrivning efter Forskrift og Afskrivning efter Bog.

4de Klasse: Skjøn-skrivning efter Forskrift.

Tegning.

1ste Klasse: Frihaandstegning efter stor Fortegning og Gibs. De fremmeligere Elever øves i Tegning efter Klodser. I geometrisk Tegning have Eleverne udført forskellige Ovaler og Ellipser samt et Par Projektions-tegninger, nemlig Parallelopipedon og en Pyramide med Snit og Udfoldning. Der er udført nogle Prøver paa at forme disse Legemer af Papir.

2den Klasse: Frihaandstegning efter stor Forteg-

ning og tildels efter Gibs. I geometrisk Tegning er udført regelmæssige ind- og omskrevne Manglekanter, en Manglekant med given Side, Cirkler i forskjellige Stillinger mod hinandsn, Cirkelns Gradeinddeling, en almindelig Maalestok. Trekanter med givne Maal paa Sider og Vinkler, samt kongruente og ligedannede Figurer.

3die Klasse: Frihaandstegning efter stor Fortegning. I geometrisk Tegning er udført Konstruktioner for rette Liniers Stilling mod hinanden, Deling af Linier og Vinkler, Figurkonstruktioner, nemlig Trekant med givne Sider, Parallelogrammer med givne Sider og Vinkler, en alm. Firkant med Siderne og en Diagonal givne, en Manglekant forvandlet til en Trekant, tegnet en Cirkel igjennem 3 givne Punkter, søgt Centret til en given Cirkelbue, indskreven en Cirkel i en Trekant og tegnet Tangenter til en Cirkel gennem et givet Punkt.

4de Klasse: Frihaandstegning, efter stor Fortegning. De her brugte Fortegninger ere Andersens og Dahlerups.

Fortegninger bruges ikke ved den geometriske Tegneundervisning, men Forbillederne optegnes paa Vægtavlen.

Sang,

Eleverne have, inddelte i 2 Hold, lært adskillige flerstemmige Sange efter C. V. Mortensens III og Sannes 2stemmige Sange. Koraler.

Haandgjerning.

I de tre mindste Klasser er der anvendt 1 a 2 Timer til at give Eleverne saa megen Øvelse, at de

kunne udføre saadanne Smaating som at sy en Knap i, reparere et Par Tøjsko eller lign. Eleverne i 4de Kl. lære at stoppe Strømper; denne Undervisning meddeles af Frk. Friis.

Sløjd læres 1—3. Klasse efter samme Fremgangsmaade som forrige Aar og drives med Iver og Lyst. Værkstedet er nu monteret til 24. Vore fremmeligere Elever have erhvervet en respektabel Færdighed og kunne faa Lov til at benytte Værkstedet i Fritiden, naar det gjælder om at faa et Arbejde færdigt.

Gymnastik.

Eleverne ere delte i 2 Hold. Opfostringshuset har haft Gymnastikundervisning siden 1ste Juli 1799. Da Gymnastik er af stor Vigtighed for Børn, og da især for vore Dreng, der ere meget beskjæftigede, lægges der stor Vægt paa denne Side af Undervisningen. 1 Time om Ugen anvendes til Dans. Om Sommeren gaa Eleverne hver Dag til Svømning, og det er rent undtagelsesvis, at en Elev ved Udgangen her fra ikke er Fri-svømmer.

Den aarlige Eksamen afholdes i Dagene den 14de og 15de April efter nedenstaaende Schema.

Iste Klasse, Værelse Nr. 1.

Mandag, den 14de April.

8—9 ¹ / ₂	Historie	Forstanderen.
9 ¹ / ₂ —11	Naturlære)	
3—4 ¹ / ₂	Arithmetik)	Hr. Rolsted.
4 ¹ / ₂ —6	Geometri)	

Tirsdag, den 15de April.

8—9 ¹ / ₂	Geografi	Hr. Fritz.
9 ¹ / ₂ —11	Dansk	Forstanderen.
2—3 ¹ / ₂	Naturhistorie	Hr. Andersen.

2den Klasse, Værelse Nr. 2.

Mandag, den 14de April.

8—9 ¹ / ₂	Naturlære	Hr. Rolsted.
4 ¹ / ₂ —6	Historie	Forstanderen.

Tirsdag, den 15de April.

8—9 ¹ / ₂	Naturhistorie	Hr. Andersen.
9 ¹ / ₂ —11	Geografi)	
2—3 ¹ / ₂	Dansk)	Hr. Fritz.
3 ¹ / ₂ —5	Mathematik	Hr. Rolsted.

3die Klasse, Værelse Nr. 3.

Mandag, den 14de April.

8—9 ¹ / ₂	Dansk)	Hr. Fritz.
9 ¹ / ₂ —11	Geografi)	
4 ¹ / ₂ —6	Naturhistorie	Hr. Andersen.

Tirsdag, den 15de April.

8—9 ¹ / ₂	Tysk)	Hr. Rolsted.
2—3 ¹ / ₂	Regning)	
3 ¹ / ₂ —5	Historie	Forstanderen.

4de Klasse, Værelse Nr. 4.

Mandag, den 14de April.

8—9 $\frac{1}{2}$	Naturhistorie	Hr. Andersen.
9 $\frac{1}{2}$ —11	Historie	Forstanderen.
3—4 $\frac{1}{2}$	Geografi	Hr. Andersen.

Tirsdag, den 15de April.

9 $\frac{1}{2}$ —11	Regning	Hr. Rolsted.
3 $\frac{1}{2}$ —5	Dansk	Hr. Fritz.

Tirsdag, den 15de April.

5—6	Hele Skolen Sang	Hr. Andersen.
6—7	— — Gymnastik	Hr. Thorstensen.

Børnenes skriftlige Arbejder og Tegneprøver ligge under Eksamen til Eftersyn i Tegnesalen,

Til at overvære Prøven indbydes Børnenes Forældre, Værger og Enhver, der maatte interessere sig for Stiftelsen.

Det kongelige Opfostringshus, April 1890.

Otto Jensen.